

ROZPORZĄDZENIA URZĘDOWE

KURJI BISKUPIEJ ŁOMŻYŃSKIEJ.

№ 1.

Łomża, dnia 1 stycznia 1930 r.

Rocznik IV.

T R E Ś Ć:

1. Przedłużenie jubileuszu.
2. Stowarzyszenia Pań Miłosierdzia pod wezw. św. Wincentego à Paulo.
3. Dyrektor diec. Zw. Stow. Pań Miłosierdzia.
4. Zarządzenie w sprawie Najśw. Eucharystji.
5. Konferencje duchowieństwa.
6. Szkoły symultanne.
7. Czasopismo Mysterium Christi.
8. Okólnik Min. Spr. Wew. w sprawie opodatkowania duchowieństwa rz. kat na rzecz związków komunalnych.
9. Tydzień propagandy trzeźwości.
10. Zmiany w duchowieństwie.

№ 1.

Przedłużenie jubileuszu

Ojciec św. przedłużył na liczne prośby wiernych czas trwania jubileuszu aż do końca czerwca b. r. pod temi samemi warunkami, które ogłosiła konstytucja apostolska „Auspicantibus Nobis“, (patrz Rozp. Urzęd. diec. Łomż. z dn. 1 marca 1929, № bież. 2).

Łomża, d. 30. XII. 1929.

† Stanisław Bp.

№ 2.

Stowarzyszenia Pań Miłosierdzia pod wezw. św. Wincentego à Paulo.

KOCHANI DIECEZJANIE.

Przypatrując się naszym czasom i stosunkom, odnosimy wrażenie, jakoby się stawały coraz trudniejsze a warunki życia coraz uciążliwsze. Mimowoli porównujemy obecne ciężkie warunki z temi, które mamy jeszcze w pamięci z lat przedwojennych. Z tego zaś porównania dochodzimy do wniosku, że warunki życiowe pogarszają się z roku na rok, niemal z miesiąca na miesiąc.

Może tak nie jest w rzeczywistości, może to tylko złudzenie, może wyobrażaliśmy sobie zbyt silnie, że narodowa i państwowa swoboda musi nam dać równocześnie dobrobyt i wszelką pomyślność.

Bądź jak bądź istotnie wiele jest między nami niedostatku. Ciężkie położenie krajowe odbija się dotkliwie na wszystkich naszych stosunkach i wywołuje to ogólne wrażenie, jakoby w Polsce nie było nigdy tak ciężko jak obecnie.

Nie poddawajmy się jednak bezsilnie wyrzekaniu, przeciwnie, zbierajmy swoje siły do opanowywania chwilowych trudności obecnego czasu.

Jest atoli między nami wielka rzesza ludzi, których siły sterane w walce z trudami życiowymi, nieszczęściami lub chorobą już są na wyczerpaniu, których zatem nie wołać do pracy ale w dźwiganiu życia wspierać należy. Mam tu na myśli tę wielką liczbę ubogich, kalek i chorych, przewijających się pomiędzy nami i będących stałym upomnieniem dla nas, jak kruchym jest człowiek, jak niedołącznym się staje, gdy go zbyt wielki trud życiowy, brak zdrowia lub też skutki własnych win z nóg zetną.

Ubodzy zawsze byli na świecie — wiemy to z ust samego Zbawiciela, zawsze też będą i są także pośród nas w niemałej liczbie. A są na to, abyśmy mieli sposobność pełnienia w obec nich tego wielkiego przykazania Bożego — przykazania miłości. Chrystusowi Panu zawdzięczamy przypomnienie tego przykazania miłości oraz nacętę, by je pełnić chętnie, szczerze, wytrwale. „Błogosławieni miłosierni, albowiem oni miłosierdzia dostąpią” tak słodko do miłosierdzia zachęca nas Pan Jezus.

Mówi się dzisiaj wiele o kwestji socjalnej, o potrzebie zabezpieczania ludzi na wypadki chorób, bezrobocia, kalectwa, pożaru, zarazy itp. Dobrze są te urządzenia, bo przynoszą ulgę osobom dotkniętym takimi nieszczęśliwymi wypadkami, lecz te zabezpieczenia nie zdołają ogarnąć wszystkich bied ludzkich i wszystkich ludzi biednych. Nie zastąpią też owego miłosierdzia chrześcijańskiego, które od Boga bierze swój początek i znowu do Boga zasługę z miłosiernego czynu sprowadza, gdy w myśl Bożą czyn miłosierny jest spełniony.

Kościół nasz św. zajął się od pierwszej chwili swego powstania pełnieniem miłosierdzia w obec ubogich i chorych. Pełnił je bądź bezpośrednio przez swoich kapłanów lub diakonów bądź pośrednio przez stowarzyszenia, bractwa kościelne i zakony. Sieć tej

dobroczynnej działalności ducha chrześcijańskiego powiększała się równocześnie z rozszerzaniem się światła wiary, bo miłosierdzie chrześcijańskie było i być zawsze powinno siostrzycą chrześcijańskiej pobożności.

Z biegiem czasu atoli wykazała się potrzeba ujęcia tej działalności miłosiernej w pewne zasady i reguły bądź dla ogarnięcia większej liczby osób ratunku potrzebujących, bądź dla osiągnięcia większej skuteczności udzielanej pomocy.

Rozbudowywała się takim sposobem ta szlachetna miłość bliźniego pod opieką Kościoła, nagradzana jego łaskami, tak, iż z czasem nie było prawie parafji, w którejby nie pracowało stowarzyszenie, bractwo lub instytucja dobroczynna na rzecz ubogich tej parafji. Liczne bractwa kościelne, szpitale, zwłaszcza pod wezwaniem św. Ducha otwierane, konferencje św. Wincentego á Paulo, różne zakony dobroczynne — dawały chlubne świadectwo chrześcijańskiej pobożności, która te dzieła powoływała do życia i je przez długie wieki utrzymywała w rozkwicie.

Lecz pod wpływem oziębiania się pobożności, pod działaniem wojen a więcej jeszcze wskutek zaboru tych fundacyj i ich majątku przez rządy upadło wiele instytucyj dobroczynnych. I to jest jedną z przyczyn tego objawu, że dzisiaj wzrastającej nędzy prawie już opanować nie można. Zaniedbanie dawniejszych instytucyj dobroczynnych lub ich zniszczenie przez zaborców mści się bardzo dotkliwie na naszych obecnych stosunkach społecznych.

Bóg żąda od nas pełnienia miłosierdzia, przeto musimy ten obowiązek stale spełniać, jeśli nie chcemy utracić prawa do duchowego miłosierdzia Bożego.

W celu zachęcenia was, drodzy diecezjanie, do tej doniosłej akcji, bez której pobożność prawdziwa w parafji nie jest dostateczna, zwracam się do was w imię Chrystusa Pana z prośbą gorącą, abyście otwierali jaknajszerzej swoje serca i swoje dłonie dla braci naszej, w niedostatku, w cierpieniach, w zmartwieniach lub w nędzy moralnej żyjących. „Przypatrujmy się jedni drugim ku pobudzeniu miłości i dobrych uczynków”, nawołuje św. Paweł wszystkich chrześcijan w liście do Żydów (10,24), ażeby z tego przypatrywania się ubóstwu naszych braci rodziła się czynna, miłosierna miłość bliźniego.

Ponieważ nieumiejętne stosowanie litości, miast pomóc, zaszkodzić może, a w każdym razie nie daje tej pomocy, jaką osiągnąćby można, ponieważ doświadczenie wykazuje, że pieniądze ubogiemu

dawane często nie przynoszą mu błogosławieństwa, bo niejedyn ubogi nie umie ich użyć na potrzeby właściwe, stąd akcję dobroczynną należy ująć w pewne reguły i oddać ją w ręce osób roztropnych, doświadczonych i troskliwych o najkonieczniejsze potrzeby ubogich.

A dalej miłosierdzie chrześcijańskie nie ogranicza się tylko na pomoc materialną, uczy nas bowiem Pan Jezus własnym przykładem, że ono ogarnia także jałmużnę moralną, dobra i potrzeby duchowe ubogich i chorych.

Wreszcie w gonitwie za interesami osobistymi, za potrzebami swego urzędu, zawodu, swojej rodziny wielu nie ma czasu myśleć o bliźnich podupadłych strapionych, zgorzkniałych. Trzeba więc takich chrześcijan wyręczać, trzeba ich osoby, ich czas oszczędzać ale jednak dać im sposobność do pełnienia miłosierdzia, biorąc od nich ofiarę, aby ją następnie w odpowiedni sposób przekazać potrzebującemu.

Potrzebni są zatem tacy, co dzieła miłosierdzia popierają radą i ofiarami, potrzebne są atoli jeszcze więcej osoby z gotowością do spełniania uczynków miłodziemia bezpośrednio wobec ubogich, chorych i moralnie zaniedbanych.

Do tej pracy uciążliwej i wymagającej osobistej ofiary nadaje się najwięcej kobieta chrześcijańska z powodu swego głębszego odczuwania nędzy ludzkiej i większej tklivości dla cierpiących. Dowód tego dają żeńskie organizacje dobroczynne, które najsprawniej i najwytrwalej na polu miłosierdzia działają.

Pragnąłbym, aby we wszystkich parafjach naszej diecezji takie szlachetne organizacje dobroczynne powstały i działały, aby zaradzały niedostatkowi i ubóstwu, ale także aby niosąc ulgę materialną uzdrawiały równocześnie dusze ubogich przez usuwanie z nich goryczy i niechęci do świata i ludzi.

Ufając zaś zapewnieniu Pana Jezusa, że pełniący miłosierdzie sami od Boga miłosierdzia i nagrody dostępować będą, bądźmy pewni, że z takiej publicznej działalności dobroczynnej parafjalnej na parafje całe splywać będzie obfite błogosławieństwo Boże, mianowicie na duszpasterzy, którzy tę świętą sprawę otoczą swoją opieką, na wszystkich współpracowników w organizacji dobroczynnej a wreszcie na parafjan, którzy swej pomocy takiemu szlachetnemu dziełu nie odmówią.

Zarządzam zatem, aby WW. Ks. Ks. Proboszczowie, przygotowawszy poprzednio parafjan kazaniem o potrzebie i znaczeniu

dobroczynności chrześcijańskiej, założyli przy swoich kościołach parafjalnych bractwo dobroczynne pod nazwą: „Stowarzyszenie Pań Miłosierdzia pod wezwaniem św. Wincentego a Paulo.” Bractwa te należy podać mi do wygotowania dla nich w myśl Prawa Kanonicznego erekcji kanonicznej oraz do przyłączenia ich do macierzystego Stowarzyszenia w Paryżu w celu zyskiwania odpustów i innych łask, do tej dobroczynnej działalności przywiązanych.

Poniżej podaję statut stowarzyszeniowy.

Zabierzcie się zatem, ukochani Ks. Ks. Proboszczowie wraz z parafjanami swemi do tego zbożnego dzieła, w którym w szczególniejszy sposób odzwierciadla się duch Chrystusowy. Niech w najkrótszym czasie diecezja nasza Łomżyńska pokryje się gęstą siecią tych stowarzyszeń, między stowarzyszeniami najprzedniejszych. A czynne to miłosierdzie nie tylko ulży niedoli wielu nieszczęśliwych, lecz zbliży ku sobie poważnione dzisiaj warstwy społeczne, nauczy je kochać się wzajemnie świętą miłością bliźniego.

Ubodzy nie mają tobie czem odplacić i oddać, ale „będzie ci oddano w zmartwychwstanie sprawiedliwych” (św. Łukasz 14,24), zapewnia Zbawiciel. Więc z obowiązkiem miłości bliźniego niech się połączy jako zachęta jeszcze nadzieja nagrody w chwili zmartwychwstania.

Miłosierny Zbawiciel niech wam w tem dziele litościwem błogostawi, a Jego wielki jałmużnik św. Wincenty à Paulo niechaj wam przyświeca wzorem ochotnego pełnienia miłosierdzia i umiejętności w obchodzeniu się z ubogimi i chorymi.

W najbliższą niedzielę stycznia WW. Ks. Ks. Proboszczowie podadzą powyższy mój okólnik do wiadomości parafjan, poczem zabiorą się niezwłocznie do organizowania parafjalnego Stowarzyszenia Pań Miłosierdzia.

Łomża, w uroczystość Bożego Narodzenia 1929.

† Stanisław Bp

STATUT

Stowarzyszeń Pań Miłosierdzia pod wezwaniem św. Wincentego à Paulo Diecezji Łomżyńskiej.

Nazwa.

§ 1. Stowarzyszenie nosi nazwę: Stowarzyszenie Pań Miłosierdzia pod wezwaniem św. Wincentego à Paulo przy kościele parafjalnym w Stowarzyszenie otrzymało swą erekcję dekretem Ordynariusza Łomżyńskiego w myśl kan. 100 Kodeksu Prawa Kanonicznego.

Zadanie.

§ 2. Zadaniem Stowarzyszenia jest uświęcenie się członków, zaznajamianie się z zagadnieniami chrześcijańskiego miłosierdzia oraz niesienie pomocy moralnej i materialnej chorym i ubogim w myśl wskazań św. Wincentego à Paulo.

§ 3. Dla spełnienia tego zadania Stowarzyszenie przez swoich członków:

- a) odbywa wspólne praktyki religijne,
- b) odbywa zebrania w celu badania i omawiania zagadnień miłosierdzia,
- c) wyszukuje chorych i ubogich,
- d) odwiedza ich dla zbadania ich warunków życiowych i obmyślenia środków zaradczych,
- e) zakłada i prowadzi żłóbki, ochrony, schroniska, kuchnie, świetlice, szwalnię i inne instytucje dobroczynne.

Członkowie.

§ 4. Członkiem Stowarzyszeniu może zostać bogobojna katoliczka od 18 roku życia. Członkowie dzielą się na *czynnych* i na *wspierających*. *Czynni* odwiedzają chorych i ubogich, udzielają im wsparcia i opieki, czuwają nad dziećmi opuszczonymi lub zaniebdanymi — słowem spełniają osobiście zadania Stowarzyszenia.

Wspierający członkowie służą Stowarzyszeniu radą i pomocą materialną, zyskują członków innych i dopomagają do rozwoju Stowarzyszenia.

§ 5. Zgłaszające się kandydatki przyjmuje na członków Rada Stowarzyszenia na polecenia dwóch członków.

Przynależność do Stowarzyszenia ustaje wskutek śmierci, wskutek wystąpienia, zgłoszonego do Rady piśmiennie, lub wskutek wykreślenia przez Radę.

§ 6. Członkowie czynni i wspierający opłacają składki członkowskie, ustalone przez Walne Zgromadzenia Stowarzyszenia.

Rada Stowarzyszenia.

§ 7. Kierownictwo Stowarzyszenia spoczywa w ręku Rady, którą tworzą:

- a) Dyrektor (proboszcz lub jego zastępca),
- b) Prezydentka i jej zastępczyni,
- c) Sekretarka i jej zastępczyni,
- d) Skarbniczka,
- e) Przełożona Sióstr Miłosierdzia lub innej Kongregacji zakonnej, jeżeli Kongregacja taka w siedzibie Stowarzyszenia istnieje.

Dyrektor kieruje zebraniem, bada stan kasy i udzielanie zapomóg, wogóle czuwa nad prawidłową działalnością Stowarzyszenia.

Prezydentka zarządza majątkiem Stowarzyszenia, czuwa nad działalnością poszczególnych członków czynnych, odwiedza ubogich i chorych oraz instytucje, przez Stowarzyszenie prowadzone, załatwia sprawy z Władzami i reprezentuje Stowarzyszenie na zewnątrz. W razie nieobecności Dyrektora kieruje zebraniem.

Sekretarka załatwia sprawy pisemne Stowarzyszenia, prowadzi księgi i wykazy członków oraz osób wspieranych i sporządza roczne sprawozdania.

Skarbniczka prowadzi rachunki i kasę Stowarzyszenia.

§ 8. Rada (z wyjątkiem Dyrektora i Przełożonej Kongr. zakon.) wychodzi z wyboru Walnego Zebrania i sprawuje swoje urzędy przez trzy lata.

§ 9. Rada odbywa zebrania swoje co tydzień i współpracuje z sekcjami, utworzonymi dla poszczególnych dzieł miłosierdzia.

Zebrania.

§ 10. Zebrania zwyczajne członków odbywają się co miesiąc w dniu ustalonym wedle przepisane go porządku.

Zebrania miesięczne służą do sprawdzania list ubogich i chorych, do omawiania ich potrzeb i do ustalania sposobów, mających tym potrzebom zaradzić, dalej do ułożenia listy odwiedzin przez członków czynnych i do rozdzielania zapomóg.

Zebranie styczniowe jest zarazem dorocznym Walnym Zebraniem. Walne Zebranie przyjmuje do wiadomości i zatwierdza sprawozdanie z czynności rocznej Stowarzyszenia oraz sprawozdanie kasowe. Oznacza wysokość składek członkowskich. Wybiera stosownie do § 7 Radę i nadaje ogólny kierunek działalności Stowarzyszenia. Tworzy z członków Stowarzyszenia sekcje dla pewnych dzieł miłosierdzia, działające pod kierunkiem Zarządu i wybiera delegatkę na Walne Zebranie delegatek.

Uchwały zapadają zwykłą większością głosów obecnych. Przy równości głosów rozstrzyga przewodniczący.

§ 11. Na wniosek $\frac{1}{3}$ członków czynnych Rada zwołuje przez dyrektora nadzwyczajne Walne Zebranie.

§ 12. Stowarzyszenie Pań Miłosierdzia jest kościelną osobą moralną w myśl kan. 100 Kodeksu Prawa Kanonicznego.

§ 13. Stowarzyszenie rozwiązuje się uchwałą $\frac{3}{4}$ członków czynnych, powziętą na Walnym Zebraniu, lub też wskutek dekretu Biskupa Ordynariusza Łomżyńskiego.

§ 14. Majątek rozwiązanego Stowarzyszenia przechodzi na własność odpowiedniego Kościoła parafjalnego.

Związek Stowarzyszeń Pań Miłosierdzia.

§ 15. Poszczególne Stowarzyszenia parafjalne należą do Związku diecezjalnego Stowarzyszeń Pań Miłosierdzia diecezji Łomżyńskiej. Siedzibą Związku jest Łomża.

§ 16. Związkiem kieruje Rada Związkowa, którą tworzą:

a) Dyrektor diecezjalny, mianowany przez Ks. Biskupa Łomżyńskiego,

b) Prezydentka Stowarzyszenia Łomżyńskiego,

c) Jej zastępczyni, wybrana z liczby Prezydentek innych Stowarzyszeń diecezjalnych Pań Miłosierdzia na Zjeździe delegatek Stowarzyszeń,

d) Sekretarka,

e) Skarbniczka,

f) Przełożona Zgromadzenia Sióstr Miłosierdzia przy przytułisku dla Starców i Kalek w Łomży.

§ 17. Członków ad c) d) i e) wybiera Zebranie delegatek na lat trzy.

§ 18. Rada Związkowa rozwija działalność miłosierdzia na diecezję Łomżyńską, przygotowuje założenie Stowarzyszeń w poszczególnych parafjach, czuwa nad prawidłowym i gorliwym wy-

pełnieniem obowiązków przez poszczególne Stowarzyszenia, służy im radą i, wedle sił, także pomocą materialną.

Zebrania Rady związkowej odbywają się wedle potrzeby. Zwołuje je i przewodniczy im Dyrektor diecezjalny. W razie jego nieobecności na zebraniu przewodniczy Prezydentka związkowa.

§ 19. Raz do roku odbywa się w Łomży pod przewodnictwem Dyrektora diecezji, lub w jego nieobecności osoby wybranej przez delegatki Zebranie delegatek poszczególnych Stowarzyszeń, zwołane przez Dyrektora diecezjalnego. Delegatkę wybiera corocznie Walne Zgromadzenie Stowarzyszenia i powiadamia Radę związkową o osobie wybranej.

§ 20. Zebranie delegatek:

a) przyjmuje do wiadomości i zatwierdza sprawozdania z działalności Stowarzyszeń i Związku oraz ze stanu kasy związkowej.

b) wybiera stosownie do § 16 członków Rady Związkowej,

c) ustala wysokość składki związkowej od poszczególnych Stowarzyszeń,

d) nadaje jednolity kierunek działalności dobroczynnej wszystkich Stowarzyszeń,

e) składa corocznie sprawozdanie Ks. Biskupowi Łomżyńskiemu.

Uchwały zapadają większością głosów obecnych. W razie równości głosów rozstrzyga przewodniczący.

§ 21. Związek Stowarzyszeń Pań Miłosierdzia diecezji Łomżyńskiej jest osobą moralną w myśl kan. 100 Kodeksu Prawa Kanonicznego.

§ 22. Zmianę statutu, tak dla Stowarzyszeń jak dla Związku Stowarzyszeń, przeprowadza Walne Zebranie delegatek, lecz każda taka zmiana wymaga do swej prawomocności zatwierdzenia Ks. Biskupa Łomżyńskiego.

§ 23. Poszczególne Stowarzyszenia wchodzą dla pozyskania łask duchownych przez Związek diecezjalny w łączność z Radą Główną w Paryżu, na której czele stoi Przełożony Jeneralny Ks.Ks. Misjonarzy.

Sposób odbywania zebrań.

1. Modlitwa do Ducha Sw. — 3 razy: O Marjo bez grzechu poczęta... 1 raz św. Józefie, opiekuj się nami, 1 raz św. Wincenty i Błogosławiona Ludwiko, módlcie się za nami.

2. Odczytanie ustępu z książki ascetycznej.
3. Sprawozdanie Prezydentki, Sekretarki, Skarbniczki,
4. Przyjmowanie nowych członków.
5. Na walnem Zebraniu — odczytanie Ustaw Stowarzyszenia, wybór Rady i ustalenie składek.
6. Wolne głosy.
7. Zakończenie modlitwą: Pod Twoją obronę i t. d. i temiż, co na początku wezwaniami.

O d p u s t y

nadane Stowarzyszeniom Pań Miłosierdzia (breve Pap. Piusa IX
z d. 16.VII 1850).

1. Odpust zupełny w dzień przyjęcia do Stowarzyszenia;
2. Odpust zupełny członkom Rad, bywających na zebraniach miesięcznych;
3. Odpust zupełny Paniom odwiedzającym chorych i ubogich;
4. Odpust zupełny członkom:
 - a) w uroczystość Niepok. Pocz. Najśw. Marji P. i
 - b) w dzień przeniesienia relikwji św. Wincentego à Paulo (II niedz. po Wielkanocy);
 - c) w uroczystość św. Wincentego à Paulo (d. 19 lipca) z warunkiem, że członkowie wysłuchawszy tego dnia mszy św., będą obecni na zebraniu;
5. Odpust zupełny w godzinę śmierci;
6. Odpus 7 lat i tyluż kwadragen Paniom wizytującym za każde odwiedzenie ubogich i szkółek biednych dzieci, za każdy miłosierny uczynek, za wysłuchanie Mszy św. odprawionej za duszę zmarłego członka i za odrowadzenie do grobu zwłok zmarłego ubogiego. Odpusty wzmiankowane można ofiarować także za dusze w czyscu;
7. Co miesiąc odpust 7 lat i tyluż kwadragen osobom, zasilającym stałemi składkami fundusze stowarzyszenia;
8. Co miesiąc odpust 7 lat i tyluż kwadragen dla osób zbierających w oznaczone dni składki na dobroczynne cele Stowarzyszenia.

Powyższy Statut zatwierdzam

† Stanisław Bp.

Łomża, w uroczystość Bożego Narodzenia 1929.

№ 3.

Dyrektor diecezjalny Związku Stow. Pań Miłosierdzia.

Dyrektorem diecezjalnym Związku ~~Stowarzyszeń~~ Pań Miłosierdzia diecezji Łomżyńskiej zamianowałem Ks. Infułata Stanisława Szczęsnowicza w Łomży.

W.W. Ks. Ks. Proboszczowie zechcą się zwracać do Dyrektora diecezjalnego w sprawach zakładania i prowadzenia parafjalnych Stowarzyszeń Pań Miłosierdzia pod wezwaniem św. Wincentego à Paulo.

Łomża, dn. 27. XII. 1929.

† Stanisław Bp.

№ 4

Zarządzenie w sprawie Najśw. Eucharystji.

W myśl Instrukcji św. Kongregacji de disciplina Sacramentorum, zamieszczonej w grudniowym zeszycie Rozporządzeń Kurji Łomżyńskiej, zarządzam, co następuje:

I.

O materję do Najśw. Eucharystji tak o chleb pszenny jak i o wino mają kapłani dbać osobiście.

1. Mąkę na opłatki należy nabywać jedynie w sklepach, których właściciele dają gwarancję, że istotnie mąka ta jest czysto pszenna, bez żadnych innych domieszek. Mąka ma być świeża, odpowiednio sucha, nie stęchła. Opłatki należy piec co dwa tygodnie (im częściej tem lepiej) i przechowywać w suchem miejscu pod okiem kapłana.

Zabraniam używać do Najśw. Eucharystji opłatków t. zw. fabrycznych przed stwierdzeniem, że są one z bezwzględnie czystej mąki pszennej i świeże.

Konsekrować komunikanty najwyżej na dwa tygodnie, pod ścisłą odpowiedzialnością zabraniam przetrzymywać je w puszcze ponad 20 dni (por. can. 1272).

2. Wina do konsekracji wolno użyć tylko bezwzględnie czystego de vite i w stanie niezepsutym.

Nabywać wino do Mszy św. wyłącznie w firmach zaprzysiężonych, dających najwyższą gwarancję, że sprzedają wino istotnie czyste, z winnej jagody.

(Takich firm zaprzysiężonych na terenie naszej diecezji niema).

Członkowie Stowarzyszenia Księży „Unitas” mogą takie wino otrzymać w Stowarzyszeniu Księży w Łomży. Przechowywać trzeba wino do mszy św. w miejscu chłodnym (6—8° R.), w szafie na klucz zamkniętej z napisem: „Wino Mszalne”.

W zakrystji jedynie nieznaczna ilość wina może być przechowywana pod dobrem zamknięciem, od którego klucz mogą mieć tylko kapłani.

II.

1. WW. Księża za każdym razem dopilnują, aby komunikanty do konsekracji były starannie przygotowywane, aby wolne były od okruszyn łatwo odpadających i aby nie kładziono ich powyżej brzegów puszki.

2. Dla zachowania w należytej czystości korporatów zabraniam umieszczać je między aparatami kościelnymi. Korporał zawsze czysty winien być wraz z palką przy kielichu i patenie.

3. Aby uniknąć na korporale okruszków ze świec, należy lichtarze zaopatrzyć w odpowiednio szerokie miski czyli profitki.

4. Przy rozdawaniu Komunii św. wiernym ze szczególną starannością dbać należy, aby żadna cząsteczka Przenajświętszej Hostji nie upadła na ziemię. W tym celu zarządzam, aby obok białego, czystego obrusa, którego dotąd używano, każdy kościół posiadał specjalną, najlepiej srebrną, trochę wklęsłą, z wewnętrznej strony dobrze złożoną patenę, bez żadnych rzeźb i krzyżyków na stronie wewnętrznej, na odpowiedniej długości trzonku. W czasie rozdawania Komunii św. przyjmujący ją powinni patenę tę do podtrzymania pod ustami sobie podawać. Jednakże ze względu na zachodzący nierzadko tłok ludzi oraz dla wygodzenia wiernym, ministrant lub zakrystjan podstawiać będzie tę patenę każdemu komunikującemu się, gdy do niego zbliży się kapłan z Przenajświętszą Hostją. Każdą widoczną na patenie cząsteczkę kapłan już w czasie rozdawania zgarnie do kielicha lub puszki.

O tej instrukcji WW. Księża pouczą lud z ambony.

III.

Brak odpowiednich pomieszczeń do przechowywania puszki z Najśw. Sakramentem oraz odrębne nasze zwyczaje Wielkiego Tygodnia nie pozwalają na ściśle dostosowanie się do wskazań św. Kongregacji, wyluszczonej w III części Instrukcji. Zechcą tedy WW. Księża mieć na uwadze w tym względzie przynajmniej następujące wskazówki:

We Czwartek Wielkiego Tygodnia w tak zw. „ciemnicy” kielich z dwiema hostjami św., oraz puszkę należy umieścić w odpowiednim tabernakulum, na klucz zamkniętem.

W Wielki Piątek po zabraniu kielicha z hostjami św. puszkę pozostawić w „ciemnicy” do skończenia nabożeństwa, ale światła pogasić, pozostawiając tylko wieczystą lampkę.

Po skończonem Wielkopiątkowem nabożeństwie puszkę przenieść do grobu i umieścić w zamkniętem na klucz tabernakulum, a nigdy nie stawiać obok monstrancji na tronie.

Wszystkie powyższe zarządzenia WW. Księża wprowadzą w życie bezzwłocznie, a Księża Dziekani dopilnują tego w swych dekanatach.

Przypominam też obowiązek przechowywania klucza do tabernaculum (can. 1269).

Łomża. d. 30. XII. 1929.

† Stanisław Bp.

U W A G A. W celu zachowania jednolitości wzoru otrzymała Księgarnia „Unitas” polecenie dostarczania wzmiankowanych paten dla wszystkich parafij naszej diecezji. Zatem do „Unitas” należy się zwrócić.

№ 5.

Konferencje Duchowieństwa

Kanon 131 Kod. Pr. Kan. przepisuje, ażeby w mieście, w którym rezyduje Biskup, oraz w poszczególnych dekanatach odbywały się częstsze konferencje naukowe dla duchowieństwa. Przedmiotem tych konferencyj mają być przede wszystkim zagadnienia z dziedzin teologii moralnej i liturgiki.

Co się tyczy konferencyj dekanalnych, odbywają się one już od dawna pod nazwą kongregacyj dekanalnych. Niniejszem zarzą-

dzam miesięczne konferencje dla duchowieństwa Łomży i najbliższych parafij.

Konferencje te będą się odbywały co miesiąc w sali seminarjum duchownego o godz. 5-tej po południu w dniach następujących roku 1930.

- 7 stycznia
- 3 lutego
- 10 marca
- 7 kwietnia
- 5 maja
- 2 czerwca
- 9 września
- 6 października
- 10 listopada
- 1 grudnia.

Jako tematy dla tych konferencyj podaję:

a) z teologii moralnej (lub prawa kan.): 1. quando iurisdictionem supplet Ecclesia, 2. de sigillo sacramentali, 3. de censuris, absolutio ab iisdem, absolutio in casibus urgentioribus, 4. reparatio defectuum in administratione sacr. poenitentiae perpatratorum, 5. libri prohibiti, 6. communicatio in sacris cum acatholicis, 7. praecepta C. Iur. Can. de examinandis nupturientibus, quomodo examinandi, 8. testimonia Baptismi et bannorum,	b) z liturgiki: 1. Wystaw. Najśw. Sakramentu i zarządzenie Kongr. Sakram. z 22/3 1929. 2. Msza św. w Kodeksie prawa Kan., 3. Wotywa o Sercu P. Jezusa w pierwszy piątek miesiąca, 4. msze rekwialne, 5. przenoszenie świąt z dnia powszedniego na niedzielę; prefacja, odpust, 6. de defectibus missae, 7. quando praeceptum audiendi missam non obligat; cum incommodo mediocriter gravi, 8. duszpasterstwo szkolne; nabożeństwa dla dzieci,

9. forma iuridica ineundi matrimonii,
10. de consensu matrimoniali.

9. ieiunium naturale,
10. Recitatio litaniarum diebus Rogat. et s. Marci in lingua vernacula relate ad populum—et ad sacerdotem.

Na każdej konferencji będzie wygłoszony wykład z dziedziny moralnej i wykład z dziedziny liturgiki; na zakończenie odbędzie się adoracja Najśw. Sakramentu.

Jest rzeczą pożądaną, aby także konferencje dekanalne odbywały się, gdzie to możliwe, co miesiąc i w sposób wyżej podany lecz w dniu przez Ks. Dziekana oznaczone. Raz do roku winni się WW. Księża zebrać kolejno u konfratrów na konferencję już od wczesnego rana Ks. Dziekan odprawi w obecności Księży kondekanalnych mszę św. de Spiritu sancto, a drugi ksiądz, przez Ks. Dziekana wyznaczony, mszę św. żałobną za zmarłych kapłanów. Wszyscy inni księża przystąpią wspólnie do sakramentów św. pokuty i ołtarza.

Wyjazd swój na tę konferencję doroczną zapowiedzą WW. Księża w niedzielę poprzedzającą z ambony i powiadomią parafjan, że w dniu tym mszy św. nie będzie. Tam zaś, gdzie konferencja doroczna przypadnie, należy zawiadomić parafjan do wzięcia licznego udziału w nabożeństwie i wysłuchania kazania, które wygłosi kapłan przez Ks. Dziekana poprzednio naznaczony.

Na konferencje naznaczą prelegentów Ks. Ks. Dziekani.

Z konferencyj dekanalnych Przew. Ks. Ks. Dziekani przesyłać będą dokładne sprawozdania do Kurji Biskupiej.

Łomża, d. 27/XII. 1929.

† Stanisław Bp.

№ 6.

W sprawie szkół symultанных.

Zechcą WW. Księża Proboszczowie w najbliższym czasie powiadomić Kurję:

1) Gdzie i w ilu szkołach powszechnych uczą się dzieci katolickie wspólnie z dziećmi innych wyznań?

- 2) Jaki jest % dzieci innowierczych w tych szkołach?
- 3) W jakich szkołach, oddziałach są nauczycielami dzieci katolickich innowiercy i jakiego są wyznania?
- 4) Czy są w tych miejscowościach oddzielne szkoły dla innowierców państwowe lub prywatne?

№ 7.

Czasopismo „Mysterium Christi“.

Ruch liturgiczny, stale wzrastający w całym świecie katolickim, zaczyna, choć powoli, budzić się i w Polsce. Powstają coraz to nowe czasopisma w tej dziedzinie poleca Kurja uwadze WW. Duchowieństwa, następujące:

Muzyka kościelna — Poznań, ul. św. Marcina 5 — miesięcznik poświęcony śpiewowi kościelnemu i liturgji. C. 10 zł. rocznie.

Mysterium Christi — czasopismo liturgiczne. Dwumiesięcznik. Kraków, ul. św. Marka 10. C. 7 zł. rocznie.

№ 8.

Okólnik w sprawie opodatkowania duchowieństwa rz. kat. na rzecz związków komunalnych.

ODPIS.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych

№ SF. 5191/2.

W sprawie opodatkowania duchowieństwa rzym.-kat. na rzecz związków komunalnych.

Warszawa, dn. 3 sierpnia 1929 r.

Okólnik Nr. 161.

Do

wszystkich PP. Wojewodów
(z wyjątkiem p. Wojewody Śląskiego).

Art. XV Konkordatu pomiędzy Stolicą Apostolską a Rzeczpospolitą Polską (Dz. U. R. P. z r. 1925 № 72, poz. 501) postanawia, że „duchowni, ich majątek oraz majątek osób prawnych, kościelnych i zakonnych podlegać będą opodatkowaniu narówni z osobami i majątkiem obywateli Rzeczypospolitej, oraz osób prawnych świeckich, z wyjątkiem wszakże budynków, poświęconych służbie bożej, seminarjów duchownych, domów przygotowawczych dla za-

konników i zakonnic, składających śluby ubóstwa, oraz dóbr i praw majątkowych, których dochody są przeznaczone na cele kultu religijnego i nie przyczyniają się do dochodów osobistych beneficjarjuszów. Pomieszczenia Biskupów i duchowieństwa parafjalnego, oraz ich lokale urzędowe, będą traktowane przez Skarb Państwa narówni z pomieszczeniami, urzędowemi funkcjonarjuszów i lokalami instytucyj państwowych”.

Z szeregu skarg, wnoszonych do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych przez duchowieństwo rzymsko-katolickie wynika, iż niektóre związki komunalne, przytoczone wyżej, postanowienia art. XV Konkordatu rozumieją w ten sposób, że daje on podstawę do opodatkowania majątku duchowieństwa rzym.-kat. oraz majątku kościelnych osób prawnych w szerszym rozmiarze, aniżeli na to pozwalają dotychczasowe odnośne ustawy podatkowe.

W związku z powyższem Ministerstwo Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministerstwem Skarbu wyjaśnia, że Konkordat, regulujący wzajemny stosunek kościoła rzymsko-katolickiego i Rzeczypospolitej Polskiej, stworzył wprawdzie podstawy do zmian w dziedzinie opodatkowania duchowieństwa rzymsko-katolickiego i osób prawnych tegoż kościoła i na tej podstawie mogą być przez Ciała Ustawodawcze wprowadzone odpowiednie zmiany w poszczególnych ustawach podatkowych, że jednakże art. XV Konkordatu, sam przez się, nie daje podstawy do wprowadzenia jakiegokolwiek podatku przez związki komunalne lub zmiany zasad i wysokości wymiaru obowiązujących obecnie podatków. O ile zatem duchowieństwo rzymsko-katolickie względnie osoby prawne kościoła rzymsko-katolickiego oraz ich majątek w myśl obecnie obowiązujących ustaw podatkowych korzystają ze zwolnień lub ulg podatkowych, to zwolnienia te i ulgi pozostają w mocy tak długo, póki dotyczące ustawy podatkowe nie zostaną w tym względzie odpowiednio zmienione.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych nadmienia przytem, że zmiany, do których dokonania daje podstawę art. XV Konkordatu, nie zostały przeprowadzone dotychczas dlatego, iż sprawa ta wiąże się ze sprawą uregulowania stosunku Państwa do innych wyznań, których własność korzysta również ze zwolnień podatkowych; przed uregulowaniem więc stosunku Państwa do innych wyznań, sprawa niniejsza nie może być załatwiona, gdyż nie można postawić kościoła rzym.-kat. w położeniu gorszem, niż są inne wyznania w Polsce.

O powyższem zechcą pp. Wojewodowie powiadomić zarządy wszystkich związków komunalnych na obszarze podległych im Województw.

Za dyrektora departamentu

(—) Windakiewicz, Naczelnik wydziału.

№ 9.

Tydzień propagandy trzeźwości.

Zarząd Główny Katolickiego Związku Abstynentów za przykładem lat poprzednich urządza Tydzień Propagandy Trzeźwości w dniach od 1 do 8 lutego 1930 r. Sprawa trzeźwości ludu zawsze była serdeczną troską duszpasterzy, zechcą tedy WW. Księża poprzeć akcję Katolickiego Zw. Abstynentów przez wygłoszenie odpowiedniej nauki w dniu 2 lutego lub w następną albo poprzednią niedzielę oraz zorganizowanie wykładów antyalkoholowych w organizacjach katolickich, zwłaszcza młodzieży męskiej i żeńskiej.

№ 10.

Zmiany w duchowieństwie.

1) Na opróżnione miejsce w Kapitulie Łomżyńskiej przez śmierć ś. p. Ks. Infułata Błażewicza Ojciec św. mianował: dziekanem-infułatem Ks. Prał. Szczęsnowicza, a na jego miejsce prałatem-kustoszem, ks. kan. Misiewicza.

2) Ks. prob. J. Pomiechowski z powodu choroby zrezygnował z probostwa w Porytem.

3) Tymczasowym rządcą parafji Poryte zostałznaczony ks. wik. J. Janucik z Piątnicy.

